

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Összefoglaló tanulmány

A helyi nemzetiségi önkormányzatok ellenőrzéséről

Célunk a terület átláthatóságának, elszámoltathatóságának és a szabályos működésének biztosítása, ezáltal a nemzetiségek társadalmi beágyazottságának erősítése, a békés, előítélet-mentes együttélés támogatása.

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Összefoglaló tanulmány

A helyi nemzetiségi önkormányzatok ellenőrzéséről

Célunk a terület átláthatóságának, elszámoltathatóságának és a szabályos működésének biztosítása, ezáltal a nemzetiségek társadalmi beágyazottságának erősítése, a békés, előítélet-mentes együttélés támogatása.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának ellenőrzését felügyelte:

HORVÁTH BALÁZS felügyeleti vezető

A tanulmány összeállításában közreműködtek:

DR. HABIL. NÉMETH ERZSÉBET elnöki megbízott

DÉR LÍVIA számvevő főtanácsos

PRELLER ZSUZSANNA ellenőrzésvezető

VARGA JÓZSEF számvevő tanácsos

JAKOVÁC KATALIN számvevő

PRÁVITZNÉ PEJKÓ NOÉMI számvevő

MARIK MÁTÉ számvevő gyakornok

A tanulmányt szerkesztette:

DR. HABIL. NÉMETH ERZSÉBET elnöki megbízott

TARTALOM

▶ BEVEZETÉS	4
Főbb megállapítások, következtetések	4
Önteszt, önkéntes szabálykövetés	5
Az ellenőrzések és a tanulmány hasznosulása	5
▶ AZ ELLENŐRZÖTT TERÜLET BEMUTATÁSA	6
Nemzetiségek Magyarországon	6
Szabályozás	6
A nemzetiségi önkormányzatok	6
A nemzetiségi önkormányzatok feladatai, vagyona, gazdálkodása	7
A helyi önkormányzat szerepe, feladatai	8
▶ ANYAG ÉS MÓDSZER	9
A minta nagysága, kiválasztása	9
Az ellenőrzés típusa, időszaka, főbb területei	9
Az ellenőrzés módszere, kritérium rendszere	9
▶ ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK	10
Az együttműködés szabályozása, a működési feltételek biztosítása	10
A gazdálkodás szabályozottsága	11
A költségvetés, a zárszámadás és a kincstári adatszolgáltatás rendje	12
Az operatív gazdálkodási jogkörök, a pénzügyi kontrollok és a belső ellenőrzés	13
A feladatalapú támogatás elszámolása és a feladatellátás	14
▶ KÖVETKEZTETÉSEK	15
▶ EREDMÉNYEK, HASZNOSULÁS	16
Az Állami Számvevőszék értékteremtő tevékenysége	16
Eredmények és hasznosulás az ellenőrzöttek szintjén	16
– A szabálytalanságok megszüntetésére javasolt intézkedések és megtett jelzések	16
– Önértékelés a helyi nemzetiségi önkormányzatok szabályszerű működéséért, gazdálkodásáért. . .	17
– A jó önkormányzás támogatása	18
– A jó kormányzás támogatása	18
– Társadalmi szintű tájékoztatás	19
▶ 1. SZÁMÚ MELLÉKLET:	
Az Ellenőrzések által feltárt hiányosságok megszüntetésére irányuló javaslatok és a azok megoszlása	20

BEVEZETÉS

Egy jogállamban a demokratikus berendezkedés egyik fontos fokmérője, hogy az állam és törvényei milyen mértékben biztosítják az országban élő nemzetiségek számára az önrendelkezés jogát, miképpen támogatják a nemzetiségeket kultúrájuk, identitásuk ápolásában és megőrzésében, hogy segítik elő a többségi nemzet és a különböző nemzetiségek békés, előítélet-mentes együttélését.

A nemzetiségek helyi önkormányzati szintű képviselete Magyarországon egy hosszú múltra visszatekintő, a kisebbségeknek széleskörű lehetőségeket biztosító, nemzetközi szinten példátlan intézményrendszer. Hazánkban a mintegy 3200 települési önkormányzat mellett megközelítőleg 2400 nemzetiségi önkormányzat működik.

A nemzetiségi önkormányzatok helyzete, támogatása mind hazai, mind európai uniós szinten kiemelt figyelmet kap, ezért fontos közérdek fűződik az erre a területre fordított adóízetői pénzekkel való gazdálkodás szabályosságának ellenőrzéséhez, ugyanis a közpénzköltés nagyságrendjétől függetlenül nem maradhat ellenőrizetlenül.

A nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodását az elmúlt 23 évben önálló témaként senki nem ellenőrizte. 2010 és 2012 között a nemzetiségi önkormányzatok feladatait, gazdálkodását és támogatási rendszerét meghatározó jogszabályok jelentősen megújultak, ez is indokoltá tette az ellenőrzések megindítását.

Meggyőződésünk, hogy a rend értéket teremt, így a nemzetiségi önkormányzatok ellenőrzésével célunk a terület átláthatóságának, elszámoltathatóságának és a szabályos működés támogatása, ezáltal a nemzetiségek társadalmi beágyazottságának erősítése, az előítéletek csökkentése. Az ellenőrzések során azt értékeltük, hogy a helyi önkormányzat és az ellenőrzött nemzetiségi önkormányzat együttműködése szabályszerű megállapodáson alapult-e, valamint, hogy a nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodási kereteinek kialakítása, gazdálkodása és feladatellátása megfelelt-e a hatályos jogszabályoknak.

Az Állami Számvevőszék a nemzetiségi önkormányzatok ellenőrzését célszerűségi szempontokat figyelembe véve, úgynevezett „egyablakos”, illetve a Fővárosban úgynevezett ráépülő ellenőrzés keretében végezte, tehát az ÁSZ ott folytatott ellenőrzést, ahol más témában már egyébként is jelen volt. Az ellenőrzések a 2011-2012. évekre terjedtek ki. Az elkészült jelentéseket a Számvevőszék ütemezetten hozta nyilvánosságra. Az ellenőrzéssel érintett önkormányzatokat az ÁSZ nem reprezentatív alapon, hanem az esetek többségében kockázatelemzés alapján választotta ki, így a visszatérően tapasztalt hiányosságokból, gyakran előforduló hibákból nem vonhatók le általános következtetések mind a 2400 helyi nemzetiségi önkormányzatra vonatkozóan.

Az Országgyűlés 2012-ben módosította az Állami Számvevőszékről szóló törvényt. A törvénybe iktatott új bekezdés

szerint az Állami Számvevőszék feladatkörében elemzéseket és tanulmányokat készít, ezzel is hozzájárul a „jó kormányzáshoz”, a közpénzek felelős és szabályos felhasználásához, a szabályozott gazdálkodási rend kialakításához. Az összefoglaló tanulmány célja ebből adódóan, hogy az állampolgárok, a helyi és nemzetiségi önkormányzatok, a szakmai és civil szervezetek, az országgyűlés és a kormányzati szervek szakmai alapon álló értékelést kapjanak az ÁSZ által korábban nem ellenőrzött, de a társadalmi érdeklődésre számot tartó, helyi nemzetiségi önkormányzatok működéséről, gazdálkodásáról, a nemzetiségi feladatok ellátására nyújtott közpénzek felhasználásának szabályszerűségéről.

A tanulmány a 2014. első félév végéig befejezett, 155 helyi nemzetiségi önkormányzatra kiterjedő ellenőrzések tapasztalatait dolgozza fel. Összezi és értékeli az ellenőrzés során feltárt pozitív és negatív tapasztalatokat, megosztja az azokból levonható következtetéseket, valamint bemutatja az ellenőrzések eredményeit és széles társadalmi hasznosulását.

Főbb megállapítások, következtetések

Alapvetően jól vizsgáztak a nemzetiségek jogairól szóló törvények. Átfogó ellenőrzésünk alapján elmondhatjuk, hogy a hatályos nemzetiségi törvények, amelyek a helyi nemzetiségi önkormányzatok és a helyi önkormányzatok képviselő-testülete által jóváhagyott együttműködési megállapodás megkötését írták elő, biztosították a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának, működésének szabályszerű feltételrendszerét. Az ellenőrzött helyi önkormányzatok túlnyomó többsége eleget tett a törvényben foglalt együttműködési megállapodás kötési kötelezettségüknek. A helyi önkormányzatok – a szabályozási hiányosságok ellenére – a helyi nemzetiségi önkormányzatok működésének személyi és tárgyi feltételeit minden ellenőrzött esetben biztosították. A jelentős számú hiba előfordulásának oka, hogy az ellenőrzöttek nem igazodtak a nemzetiségi törvény 2012. január 1-jétől megváltozott rendelkezéseibe.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályossága elsősorban a velük együttműködési megállapodás kötő, a működési feltételeiket biztosító helyi önkormányzatokon múlik. Azt is mondhatnánk, hogy az átlátható és szabályosan gazdálkodó helyi nemzetiségi önkormányzatok kialakításának kulcsa a helyi önkormányzat jegyzőinek a kezében van. A főbb megállapítások között az egyik legfontosabb a helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat között megkötött együttműködési megállapodásra vonatkozott, amelynek tartalma sok esetben nem felelt meg teljes körűen a jogszabályi előírásoknak. Több önkormányzat esetében előfordult az is, hogy a polgármesteri hivatal szabályzatainak hatálya nem terjedt ki a nemzetiségi önkormányzat gazdálkodási

feladataira, illetve hiányos tartalmú, a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő szabályzatokat alkottak.

Az ellenőrzések tapasztalatai azt mutatták, hogy a költségvetési és a zárszámadási határozathozatal sok esetben nem felelt meg teljesen a jogszabályi előírásoknak. A jegyző feladataihoz kötődő tipikus hiányosság, hogy a kincstári adatszolgáltatást több esetben határidőn túl teljesítették, illetve nem biztosították a nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodására vonatkozó belső ellenőrzést. A visszatérő hibák között említendő emellett a feladatalapú támogatások felhasználásának elszámolása is, ugyanis előfordult, hogy az nem a jogszabályi előírások szerint történt, egyes esetekben pedig a felhasználás is jogszerűtlen volt. Fentiekén kívül a belső kontrollok kialakításával kapcsolatosan is talált az ÁSZ jellemző hibákat, amelyeket kockázatként azonosított.

Önteszt, önkéntes szabálykövetés

Az Állami Számvevőszék az ellenőrzés tapasztalatait felhasználva speciális önteszt rendszert dolgozott ki többek között célzottan a nemzetiségi önkormányzatok és a velük együttműködő helyi önkormányzatok részére is. A rendszer célja, hogy támogassa az önkormányzati választás után hivatalba lépett polgármesterek, jegyzők és nemzetiségi önkormányzati elnökök munkáját.

Az önteszt kitöltése nem kötelező az önkormányzatok számára. Ez a címzettek saját „öntanulási” folyamatának része. Kitöltésével az intézmények képet kaphatnak saját működésük szabályozottságáról, belső kontrollrendszerük állapotáról. Ennek eredményeként akár a még nem ellenőrzött önkormányzatok, intézmények működésének szabályozottsága is javítható, teljesen önkéntes alapon.

Az önteszt alkalmazása, széleskörű elterjedése hozzájárul belső kontrollok kiépítettségének javulásához, az integritási szemlélet kialakításához és érvényesüléséhez. Az önteszt hozzájárulnak az elmúlt több mint két évtizedben ellenőrizetlen területek ellenőrzés alá vonásához, azaz az ellenőrzési lefedettség folyamatos növeléséhez, valamint az ÁSZ erőforrásainak optimális elosztásához is.

Az ellenőrzések és a tanulmány hasznosulása

A 2011-ben hatályba lépett új számvevőszéki törvény értelmében az ÁSZ ellenőrzésének megállapításai, valamint az azokhoz kötődő javaslatok alapján az ellenőrzött szervezeteknek intézkedési tervet kell készíteniük, amelyet kötelesek megküldeni az Állami Számvevőszéknek. Így tehát egyetlen ellenőrzés sem maradhat következmény nélkül, szabályozottabbá, átláthatóbbá és eredményesebbé válik a közpénzek felhasználása Magyarországon.

Fontos ugyanakkor, hogy a számvevőszéki ellenőrzéseket a hibák, hiányosságok megelőzésére való törekvés, a támogató ellenőri magatartás jellemzi. Az alapelv az ellenőrzött szervezetekkel való hatékony együttműködés során is érvényesül. A nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodására vonatkozó jogszabályok jelentős változásaira tekintettel ezért az ÁSZ az elsők között ellenőrzött önkormányzatoknak - még az ellenőrzés folyamatában - lehetőséget adott a javító intézkedések megtételére.

Az Állami Számvevőszék a korábbi Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériummal együttműködve egy képzési programsorozatot is elindított annak érdekében, hogy elősegítse a rendezettséget az önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati szektorban, továbbá, hogy üzenetei, ellenőrzési tapasztalatai a törvényességi felügyeletet ellátó kormányhivatalok közreműködésével minden érintetthez eljussanak.

Mindezek eredményeként az ÁSZ stratégiai céljai komplex módon nemcsak az ellenőrzés, hanem a hibák megelőzését szolgáló szakmai támogatás és tanácsadás rendszerében teljesülnek. Elmondhatjuk, hogy az Állami Számvevőszék nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodását értékelő jelentései hozzáadott értéket teremtenek a parlamenti és kormányzati jogalkotásban, az ÁSZ ezzel is hozzájárul a „jó kormányzáshoz”.

Véleményünk szerint az ÁSZ széles körű megállapításai alapján készült tanulmányának következtetései, javaslati több területen hasznosulhatnak: különösen a jogalkotásban, a gazdálkodási rend megerősítésével a társadalmi bizalom erősítésében, valamint az újonnan alakult helyi nemzetiségi önkormányzatok szabályszerű gazdálkodási kereteinek kialakításában.

AZ ELLENŐRZÖTT TERÜLET BEMUTATÁSA

Nemzetiségek Magyarországon

A jogszabály értelmében nemzetiség minden olyan - Magyarország területén legalább egy évszázada honos - népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája és hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

A nemzetiségi jogok és kötelezettségek vonatkozásában - a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény alapján - nemzetiséghez tartozik az a Magyarországon lakóhellyel rendelkező személy, aki magát valamely nemzetiséghez tartozónak tekinti és ezen nemzetiséghez tartozását törvényben meghatározott esetekben és módon kinyilvánítja.

A nemzetiségek alapvető jogait (ilyen pl. a kultúrához, hagyományokhoz való kötődés szabadsága; a kapcsolattartási, nyelvhasználati jog), ugyanígy az egyéni nemzetiségi jogokat, valamint a közösségi nemzetiségi jogokat is (pl. történelmi hagyományaik, nyelvük megőrzése és fejlesztése, tárgyi és szellemi kultúrájuk ápolása és gyarapítása; közösségi névhasználati jog; intézmények létrehozása; nemzetiséghez tartozók nevelési-oktatási joga) törvény rögzíti.

Magyarországon 13 nemzetiség honos: a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán.

Szabályozás

A nemzetiségekre vonatkozó jogszabályi alapokat az Alaptörvény határozza meg. A XXIX. cikk kimondja, hogy a nemzetiségek államalkotó tényezők, valamint minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz. Szintén az Alaptörvény mondja ki, hogy az országban élő nemzetiségek helyi (vagyis települési vagy területi) és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.

Az Alaptörvénynek megfelelően sarkalatos törvényként a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény írja elő elsősorban a nemzetiségek jogaira vonatkozó részletes szabályokat, a nemzetiségeket és a nemzetiségként való elismerés feltételeit, a nemzetiségi önkormányzatok megválasztásának szabályait, a nemzetiségi önkormányzatok jogállását, jogait, kötelezettségeit, feladatait, hatásköreit, kapcsolatait, működési, gazdálkodási szabályait, bevételeit. (Az ellenőrzött időszakra

vonatkozóan a korábbi, a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény is megfogalmazott előírásokat.)

A nemzetiségi önkormányzatok vagyona alapvetően a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény, a gazdálkodási feladatok ellátására az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (2011. december 31-ig hatályos az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény) és végrehajtási rendeleteik, a belső kontrollrendszerének kialakítására és működtetésére vonatkozóan pedig a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (korábban a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet) előírásai vonatkoznak.

A nemzetiségi célú előírásokból nyújtott támogatások feltételrendszerét és elszámolásának rendjét az ellenőrzött időszakban a 342/2010. (XII. 28.) Korm. rendelet és a 28/2012. (III. 6.) Korm. rendelet szabályozta. A helyi nemzetiségi önkormányzatok feladatalapú támogatását szabályozó, az ellenőrzött időszakban hatályos két támogatási kormányrendelet közös jellemzője, hogy részletesen előírták a támogatás igénylésének, nyújtásának feltételeit, azonban a szabályszerű elszámolás részletszabályait nem határozták meg. A feladatalapú támogatással kapcsolatban a 342/2010. (XII. 28.) Korm. rendelet a tárgyév követő év június 30. napját határozta meg a tárgyévben fel nem használt támogatást terhelő kötelezettségvállalás végső határidejeként, ezzel szemben a 2012. évben hatályos 28/2012. (III. 6.) Korm. rendelet a tárgyév december 31-éig tette lehetővé a kötelezettségvállalást.

A nemzetiségi önkormányzatok

A **nemzetiségi önkormányzat** törvényben meghatározott nemzetiségi közszolgáltatási feladatokat ellátó, testületi formában működő, jogi személyiséggel rendelkező, demokratikus választások útján, törvény alapján létrehozott szervezet, amely a nemzetiségi közösséget megillető jogosultságok érvényesítésére, a nemzetiségek érdekeinek védelmére és képviseletére, a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetiségi közügyek települési, területi vagy országos szinten történő önálló intézésére jön létre. Az egyes nemzetiségek közvetlen választással a községben, a városban és a fővárosi kerületben települési (3-4 nemzetiségi képviselővel), a fővárosban és a megyében területi (együtt: helyi, legfeljebb 7 képviselővel), valamint országos nemzetiségi önkormányzatot (15-47 képviselővel) hozhatnak létre. A nemzetiségi önkormányzatot az elnök képviseli. A települési nemzetiségi önkormányzat testülete a képviselő-testület, a területi és az országos nemzetiségi önkormányzat testülete a közgyűlés. Fontos, hogy sem a nemzetiségi önkormányzatok között, sem pedig a helyi önkormányzatok és a nemzetiségi önkormányzatok között nincs alá-fölérendeltségi viszony.

A 2010. évben az ország 1592 településén tartottak meg 2321 helyi kisebbségi önkormányzati választást. A választáso-

kat követően 2304 települési, 58 területi és 13 országos nemzetiségi önkormányzat alakult.

Kisebbség	Önkormányzatok száma
Összes	2315
Bolgár	41
Cigány	1248
Görög	37
Horvát	127
Lengyel	49
Német	424
Örmény	39
Román	71
Ruszin	75
Szerb	48
Szlovák	122
Szlovén	11
Ukrán	23

A 2010. évi választások eredményei (Forrás: Nemzeti Választási Iroda hivatalos statisztikái, http://www.valasztas.hu/hu/onkval2010/471/471_0_index.html)

A nemzetiségi önkormányzatok feladatai, vagyona, gazdálkodása

A nemzetiségi önkormányzatok alapvető feladata a nemzetiségi érdekek védelme és képviselete a nemzetiségi önkormányzati feladat- és hatáskörének gyakorlásával. Nemzetiségi önkormányzatnak csak törvény állapíthat meg kötelező feladat- és hatáskört, amelynek ellátásához az Országgyűlés biztosítja az azzal arányban álló forrást és eszközrendszert.

A nemzetiségi önkormányzatok a nemzetiségi közügyekben önállóan vagy más szervekkel együttesen járhatnak el. A nemzetiségi önkormányzat a nemzetiségi közügyek intézése során feladat- és hatáskörében eljárva határozatot hoz, önállóan igazgat, tulajdona tekintetében tulajdonosként jár el, önállóan megalkotja költségvetését és ezen alapuló költségvetési gazdálkodást folytat. A nemzetiségi önkormányzatok testületei megállapodás alapján a feladat- és hatáskörüket - az általuk képviselt nemzetiséggel azonos (vagy attól eltérő) nemzetiségi önkormányzatra kölcsönösen átruházhatják, továbbá a nemzetiségi önkormányzat a feladatainak hatékonyabb ellátására szabadon társulhat más nemzetiségi önkormányzattal, illetve helyi önkormányzattal. A társulás feltételeit megállapodásban kell rögzíteni.

A települési nemzetiségi önkormányzatok az önkormányzati, illetve testületi működtetés mellett a helyi nemzetiségi közügyek változatos formában való ellátásában vesznek részt. A területi nemzetiségi önkormányzatok elsősorban a megyében működő települési nemzetiségi önkormányzatok együttműködését koordinálják. Az országos nemzetiségi önkormányzatok

a nemzetiségeket érintő jogszabályok véleményezését, intézményhálózat fenntartását, az érdekvédelmet és az egyéb feladatokat országos szinten látják el.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladatai elsősorban a nemzetiségi feladatokat ellátó intézmények fenntartásával kapcsolatos feladatellátás (pl. köznevelési intézmény, nemzetiségi kulturális intézmény); a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása; a közösség önszerveződésének támogatása; kapcsolattartás szervezetekkel; a kulturális javak megőrzése érdekében szükséges intézkedések kezdeményezése; a nemzetiségi nyelven folyó nevelésre és oktatásra irányuló igények felmérése, valamint közreműködés a fejlesztési tervek előkészítésében.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt közfeladata különösen nemzetiségi intézmény alapítása; kitüntetés alapítása, odaítélése feltételeinek és szabályainak meghatározása, valamint nemzetiségi pályázat kiírása, ösztöndíj alapítása. Ezen kívül önként vállalt feladatot láthat el nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a helyi írott és elektronikus sajtó, a hagyományápolás és közművelődés, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat a kötelező és önként vállalt feladatainak ellátására intézményt, gazdasági társaságot, más szervezetet alapíthat - ideértve az intézmény átvételt is - kinevezi ezek vezetőit, és gyakorolja a külön jogszabály szerinti alapítói jogokat. A nemzetiségi önkormányzat azonban csak olyan gazdálkodó szervezetet alapíthat, vagy olyan működésében vehet részt, ahol felelőssége nem haladja meg a vagyoni hozzájárulásának mértékét, és vállalkozása a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti.

A nemzetiségi önkormányzat vagyona a nemzetiségi közügyek ellátását szolgálja, melyre alapvetően a nemzeti vagyonról szóló törvény helyi önkormányzatokra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. A nemzetiségi önkormányzat feladata vagyónának nemzetiségi célú fel-

használása, lehetőség szerint gyarapítása. A nemzetiségi önkormányzat vagyonának elkülönített része a törzsvagyon, amelybe be kell vonnia azokat a tulajdonában lévő ingó és ingatlan vagyontárgyakat, vagyoni értékű jogokat, amelyek közvetlenül a nemzetiségi közügyek ellátását szolgálják. A törzsvagyon forgalomképtelen vagyonának részeként az állam, vagy a helyi önkormányzat ingyenesen a nemzetiségi önkormányzat tulajdonába adhat vagyont, amellyel a nemzetiségi önkormányzatnak a felelős gazdálkodás szabályai szerint kell gazdálkodnia.

Az önkormányzati gazdálkodás biztonságáért a képviselő-testület, a szabályszerűségéért az elnök felel. A veszteséges gazdálkodás következményeiért a központi költségvetés nem tartozik felelősséggel. Mivel a helyi nemzetiségi önkormányzat saját gazdasági szervezettel, hivattal nem rendelkezik, a gazdálkodási feladatokat – kötelezően megkötött megállapodás alapján – a székhely települési önkormányzat hivatala látja el. A helyi nemzetiségi önkormányzatok költségvetésével kapcsolatosan a települési önkormányzatokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A bevételekkel, kiadásokkal kapcsolatos tervezési, gazdálkodási, ellenőrzési, finanszírozási, adatszolgáltatási és beszámolási feladatok ellátásáról az önkormányzati hivatal gondoskodik. A helyi nemzetiségi önkormányzat dönt költségvetéséről és zárszámadásáról.

A nemzetiségi önkormányzatok az államháztartás részét, az önkormányzati alrendszer egyik elemét képezik. A nemzetiségi önkormányzati bevételek forrása elsősorban az állam költségvetési támogatása, egyéb támogatások, adományok, a saját bevételek, vállalkozási bevételek, a vagyonának a hozadéka, az átvett pénzeszközök. Az állami költségvetési támogatás mértékét a központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. Ennek alapján nyújt az állam támogatást a nemzetiségi közfeladatok ellátásához (feladatfinanszírozási rendszer keretében); a nemzetiségek oktatási

és kulturális öngazgatása, a nemzetiségi kulturális autonómia körében megvalósuló tevékenységekhez, projektekhez; valamint az államháztartáson belüli és kívüli nemzetiségi szervezetek részére a nemzetiségek kulturális autonómiájának fejlesztéséhez. A feladatfinanszírozási rendszer keretében a központi költségvetésből nyújtott működési költségvetési és feladatalapú költségvetési támogatást a nemzetiségi önkormányzat kizárólag nemzetiségi közfeladatai ellátására használhatja fel. A feladatfinanszírozás részletes szabályait a Kormányrendeletében állapítja meg.

A helyi önkormányzat szerepe, feladatai

A helyi önkormányzat a nemzetiségi ügyek ellátása körében biztosítja a nemzetiségi jogok érvényesülését, e körben ellátja különösen a település, megye illetékességi területén jelentkező, a kulturális szolgáltatással, nyilvános könyvtári ellátással, muzeális intézmények fenntartásával, közművelődéssel, tájékoztatással, a nemzetiség szellemi, épített és tárgyi örökségével, írott és elektronikus sajtójával, a szociális alapellátással, a helyi közfoglalkoztatással kapcsolatos helyi önkormányzati feladatokat. A nemzetiségi jogok kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak a települési nemzetiségi önkormányzat egyetértésével alkothatja meg. A helyi önkormányzat szervezeti és működési szabályzata részletesen szabályozza a helyi önkormányzat képviselő-testületének vonatkozó feladatait (javaslatok, kezdeményezések kezelése, a véleményezési és egyetértési jog gyakorlása rendjét).

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról, mint pl. helyiséghasználat, tárgyi, technikai eszközök biztosítása, kapcsolódó rezsiköltségek viselése, testületi ülések és a döntések előkészítése, a helyi nemzetiségi önkormányzat működésével, gazdálkodásával kapcsolatos nyilvántartási, iratkezelési feladatok ellátása. A helyiséghasználatra, a további feltételek biztosítására és a feladatok ellátására vonatkozóan a törvény által meghatározott tartalommal a helyi önkormányzat megállapodást köt a helyi nemzetiségi önkormányzattal. A megállapodást minden év január 31. napjáig, általános vagy időközi választás esetén az alakuló ülést követő harminc napon belül felül kell vizsgálni. A helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában rögzíti a megállapodás szerinti működési feltételeket a megállapodás megkötését, módosítását követő harminc napon belül.

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló kormányrendelet alapján a jegyző feladata a helyi nemzetiségi önkormányzat belső ellenőrzésének megszervezése, működtetése.

ANYAG ÉS MÓDSZER

A minta nagysága, kiválasztása

A helyszíni ellenőrzésben érintett 155 helyi nemzetiségi önkormányzat kijelölésére kockázatértékelés alapján került sor. Ellenőrzést folytattunk le 11 fővárosi területi, továbbá 73 fővárosi kerületben, 16 megyei jogú városban, 43 városban és 12 községben működő települési nemzetiségi önkormányzatnál.

A nemzetiséghez tartozás szempontjából a legnagyobb számban a roma (43) és a német (24) helyi nemzetiségi önkormányzatok voltak érintettek, további tizenegy-tizenegy ruszin és bolgár, tíz-tíz horvát, görög és szerb, kilenc örmény, nyolc román, valamint hét-hét lengyel és szlovák helyi nemzetiségi önkormányzat került kiválasztásra. Az ellenőrzésben legkisebb előfordulással az ukrán (négy) és a szlovén (egy) nemzetiségek vettek részt.

Az ellenőrzés típusa, időszaka, főbb területei

Az ellenőrzés típusa szabályszerűségi ellenőrzés volt. Az ellenőrzést a számvevőszéki ellenőrzés szakmai szabályai szerint, szabályszerűségi ellenőrzés módszerével, a vonatkozó nemzetközi standardok figyelembevételével végeztük el.

Az ellenőrzött időszak 68 helyi nemzetiségi önkormányzat esetében 2011. január 1. – 2012. június 30. közötti, 87 helyi nemzetiségi önkormányzat esetében 2012. január 1. – 2012. december 31. közötti időszakra terjedt ki.

Az ellenőrzés értékelte, hogy a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodási kereteinek kialakítása, gazdálkodása és feladatellátása megfelelt-e a jogszabályoknak.

Ennek keretében ellenőriztük, hogy

- a helyi nemzetiségi önkormányzat és a helyi önkormányzat együttműködésének szabályozása, a működési feltételek biztosítása megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak;

- a felek együttműködése megfelelt-e a megállapodásban foglaltaknak a gazdálkodási feladatok ellátása során, betartották-e a vonatkozó jogszabályi előírásokat;

- a jegyző biztosította-e a helyi nemzetiségi önkormányzat gazdálkodásának belső ellenőrzését;

- a feladatalapú támogatás felhasználása, illetve elszámolása az előírásoknak megfelelő volt-e;

- a helyi nemzetiségi önkormányzat feladatellátása összhangban volt-e a vonatkozó jogszabályi előírásokkal.

Az ellenőrzés módszere, kritérium rendszere

A helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályszerűségét - a fővárosi kerületek kivételével - más ellenőrzési témával (a települési önkormányzat vagyongazdálkodás szabályszerűsége, pénzügyi helyzet értékelése, belső kontrollok működése) összehangoltan végeztük. Az ellenőrzés lefolytatásához a nemzetiségi önkormányzatok és a gazdálkodási feladatait ellátó önkormányzati hivatalok tanúsítványok és dokumentumjegyzékben megjelölt iratok elektronikus úton történő megküldésével, rendelkezésre bocsátásával szolgáltatott adatokat, amelyek kontrollálása és szükség szerinti javítása a helyszíni ellenőrzés keretében történt. A helyi nemzetiségi önkormányzatok és a helyi önkormányzatok közötti együttműködési keretek kialakítására, a költségvetésre, a zárszámadásra, a kincstári adatszolgáltatás rendjére, a gazdálkodási szabályok kialakítására, a folyósított feladatalapú támogatások felhasználására, valamint a gazdálkodással összefüggő belső ellenőrzésre vonatkozó előírások értékelését az ellenőrzési program szerint az adott területhez kapcsolódóan feltett kérdésekre adott válaszok alapján végeztük.

A kérdésekhez rendelt súlyozott pontszámok alapján az elért összérték a megszerezhető maximális pontszám százalékában került kimutatásra. Az ellenőrzött területet 81%-tól megfelelőnek, 61-80% között részben megfelelőnek, 60% alatt nem megfelelőnek minősítettük.

A pénzügyi folyamatok belső kontrolljának ellenőrzése keretében a pénzügyi folyamatokban kulcsszerepet betöltő belső kontrollok – a teljesítésigazolás és az érvényesítés – működésének megfelelőségét értékeltük. A két kulcskontroll működése megfelelőségének ellenőrzéséhez a dologi kiadások könyvviteli tételeiből szekvenciális (megállásos) mintavételi eljárással választottuk ki az ellenőrizendő tételeket. A két kulcskontroll működése „kiváló”, „jó” vagy „gyenge” minősítést kaphatott. A kulcskontrollok működését kiválóan értékeltük abban az esetben, ha azok működése megfelelt a hibák megelőzésére és kijavítására meghatározott szabályozásnak, valamint a legmagasabb szintű elvárásoknak. Jónak minősítettük, ha a megállapított kisebb, tolerálható mértékű hiányosságok nem veszélyeztették az ellenőrzött területek hibáinak megelőzését és kijavítását. Gyengének értékeltük, amennyiben a kontrollok működésében túl sok hiányosság fordult elő ahhoz, hogy a kontrollok biztosítsák a hibák megelőzését, feltárását, kijavítását.

ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK

Az együttműködés szabályozása, a működési feltételek biztosítása

Az ellenőrzött helyi önkormányzatok túlnyomó többsége eleget tett a törvényben foglalt együttműködési megállapodás kötési kötelezettségüknek. A helyi önkormányzatok – a szabályozási hiányosságok ellenére – minden ellenőrzött esetben biztosították a helyi nemzetiségi önkormányzatok működésének személyi és tárgyi feltételeit.

Az ÁSZ súlyozottan értékelte az együttműködés jogszabályi előírásoknak való megfelelést és megállapította, hogy a megállapodások mintegy fele megfelelt, több mint harmada részben felelt meg, míg 15% nem felelt meg az előírásoknak (lásd ábra).

A számvevőszéki ellenőrzés ugyanakkor 155 ellenőrzött közül 124 helyi nemzetiségi önkormányzatnál állapított meg valamilyen mulasztást, szabályozási hiányosságot. A legjellemzőbb hiányosság az volt, hogy a helyi nemzetiségi önkormányzat által kötött együttműködési megállapodásokban nem szabályozták teljes körűen a nemzetiségi törvényekben meghatározott feltételeket, illetve az SZMSZ-ből hiányzott az együttműködési megállapodás szerinti működési feltételek rögzítése. Számos esetben pedig nem tartották be az együttműködési megállapodás felülvizsgálatára, módosítására előírt határidőket.

A jelentős számú hiba előfordulásának oka, hogy az ellenőrzöttek nem igazodtak a nemzetiségi törvény 2012. január 1-jétől megváltozott rendelkezéseisehez.

Az együttműködés szabályszerűségének értéklése

75 nemzetiségi önkormányzat

56 nemzetiségi önkormányzat

24 nemzetiségi önkormányzat

A gazdálkodás szabályozottsága

A jegyzők többsége nem terjesztette ki az önkormányzati hivatalok gazdálkodási szabályzatainak hatályát a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásával összefüggő végrehajtási feladatokra, illetve nem gondoskodtak az önálló szabályozás elkészítéséről. Ennek következtében a gazdálkodás szabályozottsága helyi nemzetiségi önkormányzatok több mint felénél nem volt megfelelő.

A mulasztással érintett helyi nemzetiségi önkormányzatoknál a szabályszerű gazdálkodás feltételeit a jegyzők nem biztosították, a gazdálkodás szabályozási hiányosságait a számvéveszéki ellenőrzés magas kockázatúnak értékelte.

A gazdálkodásra vonatkozó számviteli szabályozások az ellenőrzött helyi nemzetiségi önkormányzatok többségénél (61%) rendelkezésre álltak. Ellenőrzési nyomvonnal, szabálytalanságok kezelésének eljárásrendjével, valamint folyamatba épített, előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzés szabályozásával azonban helyi nemzetiségi önkormányzatok kétharmada nem rendelkezett.

Az önkormányzati hivatalok 57%-a nem rendelkezett a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának végrehajtásával kapcsolatos feladat- és hatáskörökre, a hatáskörök gyakorlásának módjára, a helyettesítés rendjére, illetve az ezekhez kapcsolódó felelősségi szabályokra vonatkozó előírásokat tartalmazó SZMSZ-szel.

A gazdálkodás szabályozottságának értékelése

35 nemzetiségi önkormányzat

33 nemzetiségi önkormányzat

87 nemzetiségi önkormányzat

A költségvetés, a zárszámadás és a kincstári adatszolgáltatás rendje

Az éves költségvetés és zárszámadás szabályozási, beszámolási hiányosságai miatt az érintett helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásában sérült az átláthatóság, valamint elszámoltathatóság követelménye.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok költségvetésére és zárszámadására, a kincstári adatszolgáltatás rendjére vonatkozó jogszabályi előírások betartását az Állami Számvevőszék az esetek 41%-ban megfelelőnek, 38%-ban részben megfelelőnek és 21%-ban nem megfelelőnek értékelte.

Tipikus szabálytalansággként állapította meg a számvevőszéki ellenőrzés a jegyző és a nemzetiségi önkormányzat elnöke feladatkörében:

- a költségvetési határozatok tartalmi hiányosságait (59%);
- a költségvetési határozatok határidőn túli elfogadását (23%);
- a zárszámadási határozatok tartalmi hiányosságait (41%);
- a zárszámadási határozatok határidőn túli elfogadását (19%);
- a kincstári adatszolgáltatási kötelezettség határidőn túl történő teljesítését¹ (43%).

A fentiekben felsorolt szabálytalanságok az együttműködés és a gazdálkodás nem megfelelő szabályozásával függték össze, mivel a jogszabályok változását jellemzően nem követték a belső szabályzatok aktualizálásával.

A költségvetés, a zárszámadás és az adatszolgáltatás megfelelőségének értékelése

63 nemzetiségi önkormányzat

59 nemzetiségi önkormányzat

33 nemzetiségi önkormányzat

¹ Több helyi önkormányzat észrevételében jelezte, hogy a késedelmet a kincstári számítógépes rendszer nem megfelelő működése okozta.

Az operatív gazdálkodási jogkörök, a pénzügyi kontrollok és a belső ellenőrzés

A 2011. évet érintően a helyi nemzetiségi önkormányzatok 74%-ánál, 2012-ben 86%-ánál a pénzügyi kontrollok működése gyenge minősítést kapott, mivel a lényeges szintű hibák megelőzése, feltárása és kijavítása nem volt biztosított.

Az operatív gazdálkodási jogkörök (kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, teljesítésigazolás, érvényesítés, utalványozás) kialakítása az ellenőrzött nemzetiségi önkormányzatok mintegy felénél megfelelő volt, 17 százalékban részben felelt meg és harmadánál nem felelt meg az előírásoknak.

A pénzügyi kontrollok (pénzügyi ellenjegyzés, teljesítésigazolás, érvényesítés) működését elsősorban a dologi kiadások alapján minősítettük. Általánosítható hiba volt az operatív gazdálkodási jogkörök jogszabályi előírásoknak nem megfelelő kialakítása. A pénzügyi kontrollok gyakorlóit nem rendelkeztek a kontrollok szabályszerű elvégzéséhez szükséges írásbeli kijelölésekkel, továbbá az ellenőrzési feladatokat nem a hatályos rendeletek előírásainak megfelelően végezték el.

— Az operatív gazdálkodási jogkörök kialakításához kapcsolódóan az alábbi jellemző hiányosságokat találtuk.

— Az önkormányzati hivatal gazdasági szervezetének és gazdasági vezetőjének hiányában a jegyző nem hatalmazott fel más személyt a pénzügyi ellenjegyzés gyakorlására a helyi nemzetiségi önkormányzatok 29%-ánál, az érvényesítés ellátására 27%-ánál.

— Nem volt megfelelő a kijelölés a gazdasági szervezettel rendelkező helyi önkormányzati hivataloknál sem, mert nem vették figyelembe a pénzügyi ellenjegyzési és az érvényesítési feladatokhoz kapcsolódóan – a kijelölésre való jogosultság tekintetében – a 2012. évtől bekövetkezett jogszabályi változásokat². Az ellenőrzés tapasztalatai alapján szabályozási problémát okozott, hogy mikor kell létrehozni a helyi önkormányzati hivatalokban gazdasági szervezetet, amit a 2014. január 1-jétől hatályos jogi szabályozás³ egyértelművé tett.

— A helyi nemzetiségi önkormányzatok elnökei, vagy az általuk felhatalmazott kötelezettségvállalók a teljesítést igazoló személyeket az ellenőrzöttek 22%-ánál nem jelölték ki. Az összeférhetlenségi követelmények érvényesülése érdekében a szabályozási felté-

teleket (kötelezettségvállalást, pénzügyi ellenjegyzést, teljesítésigazolást, érvényesítést és utalványozást nem végezhet az a személy, aki ezt a tevékenységet a Ptk. szerinti közeli hozzátartozója, vagy a maga javára látná el) a helyi nemzetiségi önkormányzatok 8%-ánál nem biztosították.

A pénzügyi kontrollok gyenge működése mellett a jegyzők a helyi nemzetiségi önkormányzatok több mint felénél nem biztosították az önkormányzati hivatalban a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásával összefüggő végrehajtási feladatok belső ellenőrzését. Az önkormányzati hivatalok éves belső ellenőrzési tervét megalapozó kockázatelemzés az ellenőrzöttek 63%-ánál nem terjedt ki a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásával kapcsolatos végrehajtási feladatokra.

Az operatív gazdálkodási jogkörök kialakításának értékelése

80 nemzetiségi önkormányzat

26 nemzetiségi önkormányzat

49 nemzetiségi önkormányzat

² Az Ávr. 55. § (2) bekezdés g) pontja (hatályos: 2012. március 31-től).

³ Az államháztartás szabályozásával összefüggő egyes rendeletek módosításáról szóló 497/2013. (XII. 29.) Korm. rendelet 8. §-a.

A feladatalapú támogatás elszámolása és a feladatellátás

Az ellenőrzött helyi nemzetiségi önkormányzatok túlnyomó többségénél a feladatellátás tárgya összhangban volt a hatályos nemzetiségi törvény előírásaival.

Az ellenőrzött helyi nemzetiségi önkormányzatok 94%-ánál a feladatellátás tárgya megfelelt a hatályos nemzetiségi törvény előírásainak. Az összhang hiányát állapítottuk meg abban az esetben, ha jogosulatlanul láttak el a szociális törvényben megjelölt hatósági feladatot, vagy a támogatások odaítélése során megsértették a közpénzügyi törvény előírásait.

A feladatalapú támogatást nem minden esetben használták fel, illetve kötötték le a jogszabályi előírásoknak megfelelően. A nemzetiségi önkormányzatoknak nyújtott feladatalapú támogatást 2011-ben a támogatásban részesülők 90%-a felhasználta, illetve lekötötte a támogatást a jogszabályban meghatározott határidőig. 2012-ben azonban ez a mérték 62%-ra csökkent. A mutató romlását elsősorban a kötelezettségvállalási határidő tárgyév végéig való lerövidítése okozta.

A feladatalapú támogatásban részesülő helyi nemzetiségi önkormányzatoknál hiányosságként rögzítette az ellenőrzés, hogy a hatályos támogatási kormányrendelet előírása ellenére sem a 2011. évi, sem a 2012. évi feladatalapú támogatás felhasználásáról szóló elszámolás nem történt meg. Ebben közrejátszott, hogy az elszámolás

részletszabályait a hatályos jogszabályi előírások nem határozták meg. A szabályozási hiányosságot az átláthatóság és az elszámoltathatóság követelménye érvényesülésének szempontjából kockázatosnak ítéljük meg. A kockázatot növelte, hogy a feladatalapú támogatások felhasználását, elszámolását az ellenőrzésre jogosult szervek nem ellenőrizték.

KÖVETKEZTETÉSEK

Atfogó ellenőrzésünk alapján elmondhatjuk, hogy alapvetően jól vizsgázott a nemzetiségek jogairól szóló törvény. A hatályos nemzetiségi törvények, amelyek a helyi nemzetiségi önkormányzatok és a helyi önkormányzatok képviselő-testülete által jóváhagyott együttműködési megállapodás megkötését írták elő, megfelelően biztosították a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának, működésének szabályszerű feltételrendszerét. A jelentős számú hiba előfordulásának oka, hogy az ellenőrzöttek nem igazodtak a nemzetiségi törvény 2012. január 1-jétől megváltozott rendelkezéseire.

A nemzetiségi törvény részletesen meghatározza a helyi önkormányzatok és a helyi nemzetiségi önkormányzatok együttműködésének kereteit, amely megfelelő alapot nyújt a működés és gazdálkodás szabályszerű feltételeinek kialakításához. Ennek ellenére az ellenőrzésünk során a megkötött együttműködési megállapodásokkal kapcsolatosan több tartalmi hiányosságot tártunk fel, amelyek elsősorban az együttműködési megállapodások döntésre történő előkészítése során a jogszabályi előírások változásainak figyelmen kívül hagyásából adódtak. A jogszabályi előírásoktól eltérő tartalmú megállapodások illetve a feladatok és konkrét határidők rögzítésének elmaradása következtében hiányosságok fordultak elő a gazdálkodási feladatok ellátásában, a képviselő-testületek gazdasági döntéseinek előkészítésében, a hozott határozatok tartalmában.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályossága elsősorban a velük együttműködési szerződést kötő, a működési feltételeiket biztosító helyi önkormányzatokon múlik. A helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályozottsága ugyanis a jegyzők felelősségi körében, az önkormányzati hivatalok gazdálkodási szabályozásán alapul. A szabályozási mulasztások összefüggtek azzal, hogy az önkormányzati hivatalok gazdálkodási szabályzatainak hatályát a jegyzők többsége nem terjesztette ki a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásával összefüggő végrehajtási feladatokra, illetve nem gondoskodtak az önálló szabályozás elkészítéséről. Továbbá egyes esetekben hiányos tartalmú, a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő szabályzatokat alkottak, így a gazdálkodási szabályzatok hiánya, illetve hiányossága a szabályszerű működést gátolta.

A nemzetiségi önkormányzati gazdálkodás végrehajtásában a konkrét feladat meghatározás, illetve az írásbeli megbízások, kijelölések elmulasztása a gazdálkodási jogkörök szabálytalan gyakorlásához, valamint a pénzügyi kontrollok nem megfelelő működéséhez vezettek. A helyi nemzetiségi önkormányzati gazdálkodás feltételrendszerének biztosításában tehát a jegyzőkre komoly feladatok hárulnak, ami azt jelenti, hogy a döntés előkészítés és a szabályozás kulcsa a jegyzők kezében van.

A fentiekén kívül a költségvetési és a zárszámadási határozatokkal kapcsolatosan is találtunk jellemző tartalmi hibákat, határidő túllépéseket, továbbá jóváhagyott előirányzatokat meghaladó kiadások teljesítését. Az előirányzat módosítások elmaradása miatt nem biztosították annak feltételét, hogy a kötelezettségvállalásra a módosított kiadási előirányzatok mértékéig kerülhet sor. A jegyző feladataihoz kötődő tipikus hiányosság volt, hogy nem biztosították a nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodására vonatkozó belső ellenőrzést.

A visszatérő hibák között említhető emellett a feladatalapú támogatások felhasználásának elszámolása is, amely az ellenőrzött helyi nemzetiségi önkormányzatoknál nem történt meg, egyes esetekben pedig a felhasználás is jogszerűtlen volt. A hiányosság kialakulásához hozzájárult, hogy a helyi nemzetiségi önkormányzatok nem támogatási szerződések, vagy támogatási okiratok alapján kapták a feladatalapú támogatást, ezáltal az elszámolás módjára és határidejére vonatkozó konkrét

információkkal nem rendelkeztek, továbbá a feladatalapú támogatások felhasználását, elszámolását a támogató nem ellenőrizte.

Az ellenőrzések tapasztalatai azt mutatták, hogy a szabálytalanságok nem függték össze sem a nemzetiséghez tartozással, sem pedig a területi elhelyezkedéssel. Azt tapasztaltuk, hogy bizonyos típusú hibák jelentkeztek a helyi önkormányzathoz tartozó összes nemzetiségi önkormányzatnál. A mulasztással érintett helyi nemzetiségi önkormányzatoknál a feltárt hiányosságok a döntés előkészítés hiányosságaival, továbbá a gazdálkodás nem megfelelő szabályozásával függték össze. Ezekben az esetekben a szabályszerű gazdálkodás feltételeit a jegyzők nem biztosították, a szabályozási hiányosságokat az ÁSZ kockázatként azonosította. A gazdálkodás szabályszerűsége azoknál a helyi nemzetiségi önkormányzatoknál volt megfelelő, ahol a jegyző a döntés előkészítési feladatát és szabályozó funkcióját a jogszabályi előírások betartásával, lelkiismeretesen és nagy odafigyeléssel végezte.

EREDMÉNYEK, HASZNOSULÁS

Az Állami Számvevőszék értékteremtő tevékenysége

Az Állami Számvevőszék küldetésének megfelelően az Állami Számvevőszék alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítja a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét. Az ÁSZ a helyi nemzetiségi önkormányzati ellenőrzések által hozzáadott értéket teremt a közpénzek szabályos felhasználásában, valamint hozzá kíván járulni a gazdálkodási gyakorlat javításához.

A tanulmány közreadásával az ÁSZ a tanácsadó szerepét erősíti, az Országgyűlés munkáját támogatja, hozzájárul a „jó (ön)kormányzás” kiteljesedéséhez, támogatja a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályszerűségét, és a közpénzek szabályos elszámolását.

A tanulmány széles körű hozzáférhetőségének biztosításával előkészítjük a helyi nemzetiségi ellenőrzések hatékonyabb hasznosulását. Az ellenőrzés megállapításait és javaslatait ugyanakkor más szervezetek is hasznosíthatják a rendezett gazdálkodási keretek kialakításához. A tanulmány a társadalom számára is jelzi, hogy közpénz nem maradhat ellenőrizetlenül.

Bízunk benne, hogy az ÁSZ értékteremtő rend kialakításához és megőrzéséhez hozzájáruló tevékenysége pozitív hatással lesz a nemzetiségi önkormányzatokról, valamint magukról a nemzetiségekről kialakított összkép formálásában. Az ellenőrzött és ellenőrzendő intézményeken belül lehetőség nyílik arra, hogy a megállapítások szintetizálásával az ÁSZ a hozzáadott értéket teremtő elemző tevékenységét és tanácsadó szerepét is erősítse.

Eredmények és hasznosulás az ellenőrzöttek szintjén

A szabálytalanságok megszüntetésére javasolt intézkedések és megtett jelzések

A nemzetiségi önkormányzatok ellenőrzésével célunk a terület átláthatóságának, elszámoltathatóságának és a szabályos működés támogatása volt. ÁSZ jelentések ellenőrzötti szinten való hasznosulásának szempontjából kiemelkedő jelentőségű volt, hogy az Országgyűlés 2011. június 20-án elfogadta az új számvevőszéki törvényt. Az új jogszabály kiszélesítette az ÁSZ ellenőrzési jogosítványait.

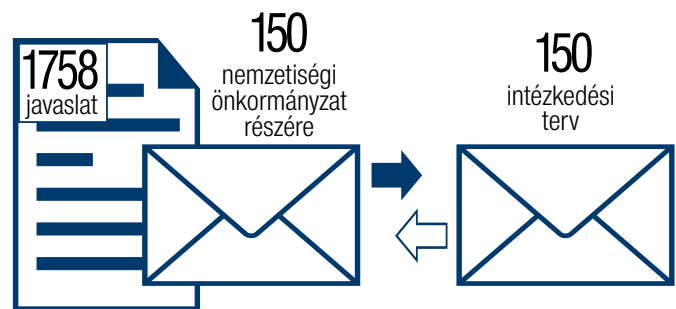
Az új szabályozásra azért volt szükség, mert az előző, 1989-es törvényből hiányoztak azok a garanciális elemek, amelyek lehetővé tették volna a közpénzek hatékony ellenőrzését. Az ellenőrzöttek jogi következmények nélkül

tagadhatták meg az együttműködést a számvevőkkel, illetve az sem járt szankciókkal, ha a jelentésekben megfogalmazott megállapításokat és javaslatokat figyelmen kívül hagyták. Az új törvény azt a célt szolgálja, hogy ne maradjanak következmények nélkül az ellenőrzések.

Az ellenőrzött szervezetnek immár kötelező együttműködni a számvevőkkel, meg kell adnia az ellenőrzéshez szükséges tájékoztatást, rendelkezésre kell bocsátania a szükséges dokumentumokat és a megállapítások alapján köteles intézkedési tervet készíteni.

Az ellenőrzések megállapításainak hasznosítására 150 helyi nemzetiségi önkormányzat gazdálkodásának szabályszerűsége érdekében⁴ – az öt fő ellenőrzési területre vonatkozóan – összesen 1758 intézkedési javaslatot fogalmazott meg az ÁSZ, amelyek címzettjeit a következő kimutatás részletezi (a javaslatokat részletesen az 1. számú melléklet mutatja be).

A javaslatok címzettjei

Az együttműködés szabályozásával, feltételeivel és kereteivel kapcsolatosan az ellenőrzött, együttműködési megállapodással rendelkező 150 helyi nemzetiségi önkormányzat közül 92 helyi nemzetiségi önkormányzat esetében tettünk javaslatot a megállapodások módosítására, ezzel összefüggésben a helyi és a helyi nemzetiségi önkormányzatok SZMSZ-ének módosítására, hogy azok tartalmazzák az együttműködési megállapodásban megfogalmazottakat.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodási feladatainak szabályozása körében a javaslatok fele az önkormányzati hivatal SZMSZ-ének módosítására, valamint annak testületi jóváhagyására irányult. A jegyzőknek 125 helyi nemzetiségi önkormányzat gazdálkodási szabályzatának elkészítését, aktualizálását javasoltuk.

A költségvetés és a zárszámadás tartami hiányosságainak megszüntetésére együttesen 255 javaslatot fogalmaztunk meg. A költségvetéshez és a zárszámadáshoz kapcsolódó kincstári adatszolgáltatás nem, illetve késve történő teljesítése miatt 69 helyi nemzetiségi önkormányzat esetében tettünk javaslatot a jegyzőknek.

A pénzügyi kontrollok működésének hiányosságai miatt 223 intézkedési javaslatot fogalmaztunk meg a jegy-

⁴ Öt nemzetiségi önkormányzatnak az ÁSZ nem tett javaslatot az ellenőrzés időszakában történt megszűnés, illetve a megtett javító intézkedések elfogadása miatt.

Javaslat	Javaslat címzettje			
	Jegyző/ főjegyző	Polgár- mester	Nemzetiségi önk. elnöke	Mind- összesen
Az együttműködés szabályozásával, feltételeivel és kereteivel kapcsolatban	251	107	148	506
A gazdálkodási feladatok szabályozottságával kapcsolatban	215	93	0	308
A költségvetéssel, zárszámadással, kincstári adatszolgáltatással kapcsolatban	263	0	98	361
A pénzügyi kontrollok működésével kapcsolatban	268	0	44	312
A feladatalapú támogatás elszámolásával, felhasználásával és maradványával kapcsolatban	114	0	157	271
Összesen	1111	200	447	1758

zöknek az operatív gazdálkodás működési hibáinak megelőzése, feltárása és kijavítása érdekében. A gazdálkodási jogkörök gyakorlóinak szabályszerű kijelölése, valamint az összeférhetlenségi szabályok érvényesítése érdekében 65 javaslatot tettünk.

Javaslatot tettünk továbbá a feladatalapú támogatásban részesült 114 helyi nemzetiségi önkormányzatnak a feladatalapú támogatás elszámolásának pótlására, az elszámolás képviselő-testületi jóváhagyásra való előterjesztésére. A feladatalapú támogatás kötelezettségvállalással nem terhelt maradványáról, céltól eltérően felhasznált összegéről történő lemondás előterjesztését, valamint központi költségvetésbe való szabályszerű visszafizetését 38 helyi nemzetiségi önkormányzat elnökének javasoltuk.

A helyi nemzetiségi önkormányzat által szabálytalanul nyújtott támogatásokkal kapcsolatosan öt javaslatot tettünk, két esetben a jogellenesen nyújtott támogatás visszafizetésére, három helyi nemzetiségi önkormányzatnál arra vonatkozóan, hogy a jövőben a támogatások döntéselőkészítése, illetve a döntéshozatal során tegyenek eleget a közpénzügyi törvény előírásainak.

•

A 2011. évtől az ÁSZ törvény szabályozása – az ellenőrzött szervezetek vezetőinek intézkedési tervkészítési kötelezettségével – garanciát jelent az ellenőrzés során feltárt szabálytalanságok megszüntetését szolgáló intézkedések megtételére. Az ellenőrzött szervek vezetői által készített intézkedési terveket az ÁSZ csak abban az esetben fogadja el, ha abban felelősök és határidők megjelölésével, képviselő-testületi döntéssel alátámasztottan az intézkedést igénylő megállapítások teljes körére vonatkozóan tartalmazza a hiányosságok, hibák megszüntetésére irányuló intézkedéseket. Az elfogadott intézkedési tervekben foglaltak megvalósulását az ÁSZ utóellenőrzés keretében ellenőrizheti.

Az ÁSZ a feltárt szabálytalanságokkal összefüggően hét esetben az illetékes ügyészségnek, kilenc esetben a fővárosi és megyei kormányhivatalnak jelzést küldött, amelynek nyomán öt ellenőrzött szervezetnél büntetőeljárás indult, hét ellenőrzött szervezetnél a kormányhivatalok törvényességi felhívással éltek.

Önértékelés a helyi nemzetiségi önkormányzatok szabályszerű működéséért, gazdálkodásáért

Az összegző tanulmány stratégiai fontosságú célja, hogy a számvevőszéki ellenőrzéssel feltárt jellemző hibák és hiányosságok megelőzését a potenciálisan ellenőrzési körbe vonható helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, gazdálkodási feladataikat ellátó helyi önkormányzatokkal való együttműködés keretében elősegítse. Az ellenőrzési tapasztalatok széleskörű hasznosításának aktualitást adnak a 2014 októberében megtartott önkormányzati választások, amelynek során az újjáalakult, vagy újonnan alakult helyi nemzetiségi önkormányzatok szabályszerű gazdálkodásának kialakításához tudunk támogatást biztosítani.

Az ÁSZ tanácsadó funkciója keretében „Önértékelés a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályszerűségéért” elnevezésű programot indított 2014-ben. Az önértékelési program keretében két intézkedéssel segítjük a helyi nemzetiségi önkormányzatok, valamint a gazdálkodási feladataik végrehajtásának ellátásáért felelős helyi önkormányzatok szabályszerű működését. Egyrészt az ellenőrzési tapasztalatainkat és eredményeinket összegző tanulmány közzétételével, másrészt a szabály-

szerűségi ellenőrzés szempontrendszer alapján összeállított önteszt rendelkezésre bocsátásával.

Az ÁSZ eddig befejezett témaellenőrzése országos viszonylatban 155 helyi nemzetiségi önkormányzat gazdálkodását érintette. Az ellenőrzések tapasztalatai, a megállapított tipikus hibák és megszüntetésükre tett javaslatok a nem ellenőrzött, mintegy 2300 helyi nemzetiségi önkormányzat gazdálkodásának szabályszerű kialakításához szolgál iránymutatásul. Ennek alapján a helyi nemzetiségi önkormányzatok és a gazdálkodásuk végrehajtását ellátó helyi önkormányzatok saját hatáskörükben tudnak javító intézkedéseket tenni.

Tekintettel a potenciális ellenőrzési körbe vonható önkormányzatok számosságára, az ÁSZ célja, hogy támogassa a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodási kereteinek hatályos jogszabályi előírásokkal összhangban történő kialakítását, szabályszerű gazdálkodását, és mindezt gazdaságos módon hajtsa végre.

Az önértékelési program kidolgozásához kimutatásba foglaltuk a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának ellenőrzése folyamán feltárt, az ÁSZ által megállapított tipikus hibákat és a megszüntetésükre tett javaslatokat. Az önértékelési program megvalósítása interaktív lehetőséget kínál a helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályszerűségéért felelős jegyzők számára a hiányosságok saját hatáskörű feltárásában.

A jó önkormányzás támogatása

2013 októberében az ÁSZ és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) közösen elindította a „Belső kontrollok és integritás az önkormányzatoknál” tárgy körben szervezett konferenciasorozatát.

A rendezvények célja, hogy a résztvevők együttes erővel segítsék elő helyi és a velük együttműködő nemzetiségi önkormányzatoknál a magasabb szintű rendezettség

kialakítását. Az ellenőrzések során szerzett tapasztalatok minél szélesebb körű hasznosulása és az érintett szervezetekkel történő megosztása érdekében segítik a közpénzzel, közvagyonnal való szabályszerű gazdálkodást.

A szemináriumsorozat célja továbbá, hogy felhívja a polgármesterek, a jegyzők és a pénzügyi vezetők figyelmét a belső kontrollrendszerek működtetésének jelentőségére és az integritás erősítésére, valamint hogy a törvényességi felügyeletet ellátó kormányhivatalok közreműködésével biztosítsa az ellenőrzési tapasztalatok megismerhetőségét.

Az összesen 20 helyszínen, 20 megyében és Budapesten megrendezett képzési program elősegítette a szabályos és átlátható működést az önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati szektorban. A programsorozat az új tapasztalatok megosztása érdekében kibővül és folytatódik.

A jó kormányzás támogatása

Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladata, hogy tapasztalataival támogassa a „jó kormányzást”, valamint az Országgyűlés törvényalkotó munkáját. Az elsődleges ellenőrzési tevékenységünk mellett ezért előtérbe kerül a tanácsadó, véleményalkotó funkciónk. Célunk, hogy átláthatóbbá és eredményesebbé tegyük a közpénzek felhasználását és hozzájáruljunk a közszolgáltatásokat biztosító intézmények és rendszerek hatékonyabb működéséhez, valamint hogy az ellenőrzéseink, elemzéseink olyan pozitív változásokat indítsanak el, amelyek jobba teszik az állampolgárok életét.

Kiemelt jelentőséggel bír, hogy az újonnan alakult Országgyűlésben létrejött a magyarországi nemzetiségek bizottsága, megjelentek a nemzetiségi szószólók.

A Kormány a 2013. év végén nyújtotta be a „Beszámoló a Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről” című előterjesztést, amelyet a parlament elfogadott. Az ÁSZ által ellenőrzött 2011-2012. évi gazdálkodási időszakokkal a Kormány beszámolási időszaka összhangban áll. Ezen szempontok figyelembevételével indokolt az Országgyűlés illetékes bizottságának, a kormányzati szerveknek a tájékoztatása az ellenőrzés összegzett tapasztalatairól.

Az összefoglaló tanulmány lehetőséget biztosít az országgyűlés és a kormányzati szervek, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes számára, hogy szakmai alapon álló értékelést kapjanak az ÁSZ által korábban nem ellenőrzött, de a társadalmi érdeklődésre számot tartó, helyi nemzetiségi önkormányzatok működéséről, gazdálkodásáról, a nemzetiségi feladatok ellátására nyújtott közpénzek felhasználásának szabályszerűségéről. A jelentések és a hozzájuk kapcsolódó összefoglaló tanulmány ezáltal egyfajta tájékoztató pontként járul hozzá a jó kormányzáshoz.

Warvasovszky Tihomir, az ÁSZ alelnöke előadást tart a pest megyei kormányhivatalban

Társadalmi szintű tájékoztatás

A Számvevőszékkel szemben alapvető és jogos elvárás az átláthatóság és a társadalmi szintű tájékoztatás. Az állampolgároknak alapvető demokratikus joguk, hogy nyomon követhessék a közpénzek felhasználását. A helyi nemzetiségi önkormányzatokról szóló jelentések és az összefoglaló tanulmányról szóló tájékoztatás mellett a tolerancia, az elfogadás és az egyes nemzetiségekkel kapcsolatos sztereotípiák, előítéletek csökkentését is szolgálja.

Ennek jegyében az ÁSZ minden jelentése nyilvános, bárki számára hozzáférhető és letölthető az ÁSZ honlapján (www.asz.hu). Emellett az ÁSZ Hírportálja (www.aszhirportal.hu) betekintést enged az Állami Számvevőszék mindennapi munkájába, ezzel nemzetközi szinten is egyedülálló módon teszi átláthatóvá a közpénzből fenntartott intézmény működését. A Hírportál segítségével a társadalom nyomon követheti a jelentéskészítés folyamatát, a tervezéstől az ellenőrzésen keresztül, egészen a hasznosulásig.

A társadalmi hasznosulás szempontjából kiemelt szerepe van a sajtókapcsolatoknak. Ez meghatározza az egyes jelentések hasznosulásának lehetőségeit, hiszen a társa-

dalom jelentős része, valamint bizonyos szempontból maguk a döntéshozók a médián keresztül ismerik meg az ÁSZ működését, a stratégiát, az ellenőrzések irányát, a jelentések megállapításait, a közpénzek felhasználásának számvevőszéki tapasztatait. A helyi nemzetiségi önkormányzatokról minden egyes jelentés publikálása kapcsán sajtóhírt jelentettünk meg, és úgynevezett elektronikus sajtótájékoztatót is tartottunk (a megjelenésekhez kapcsolódó adatokat a 3. táblázat mutatja be). Az elektronikus sajtótájékoztató módszerének kidolgozásával célunk az volt, hogy az ország különböző régióiból érkező helyi médiumok képviselőit és az ellenőrzött intézményeket egyszerre informáljuk. Erre az országos szintű sajtótájékoztató nem ad lehetőséget. Az elektronikus sajtótájékoztatóra kimondottan a helyi sajtóorgánumokat hívjuk meg, és az ellenőrzés vezető telefonon, illetve e-mail-ben válaszol az érdeklődők kérdéseire.

EREDMÉNYEK SZÁMOKBAN

Megjelenés típusa	Száma
Elektronikus sajtótájékoztató	14
Országos sajtótájékoztató	2
Az ÁSZ hírportálján megjelent hír	90

1. számú melléklet

Az Ellenőrzések által feltárt hiányosságok megszüntetésére irányuló javaslatok és a azok megoszlása

Sorszám	Ellenőrzések által feltárt hiányosságok megszüntetésére irányuló javaslatok	Javaslatok száma címzettenként			
		Jegyző/ Főjegyző	Polgár- mester	Nemzetiségi elnök	Mind- összesen
	Az együttműködés szabályozásával, feltételeivel és kereteivel kapcsolatban				506
1.	Az együttműködés szabályszerűsége érdekében készítse elő, terjessze elő a megállapodás módosítását, hogy tartalmilag feleljen meg a nemzetiségi és az államháztartási törvény előírásainak.	92	92	92	276
2.	Készítse, terjessze elő a Települési Önkormányzat SZMSZ-ének, a Nemzetiségi Önkormányzat SZMSZ-ének módosítását összhangban a nemzetiségi törvény előírásaival.	71	15	56	142
3.	Biztosítsa a jövőben a megállapodás nemzetiségi törvényben előírt határidő szerinti évenkénti felülvizsgálatát, módosítását.	76			76
4.	Gondoskodjon arról, hogy a jövőben a Képviselő-testület üléseinek döntéseiről elkészített jegyzőkönyvek tartalmazzák a nemzetiségi törvényben előírtak szerint az előterjesztéseket és a hozott döntéseket.	11			11
5.	Kezdeményezze a nemzetiségi törvény alapján a megszünt Nemzetiségi Önkormányzat vagyonának ideiglenes kezelésbe adását, egyúttal jelezze a nyújtott támogatások visszakövetelésének szükségességét.	1			1
	A gazdálkodási feladatok szabályozottságával kapcsolatban				308
1.	Készítse el, terjessze elő a Polgármesteri Hivatal SZMSZ-ének módosítását, hogy az szabályozza a Nemzetiségi Önkormányzat gazdálkodásának ellátásával összefüggő feladatokat az Ávr.-ben foglaltaknak megfelelően.	78	78		156
2.	Terjessze elő a Polgármesteri Hivatal gazdálkodási szabályzatainak hatályát a Nemzetiségi Önkormányzat gazdálkodási feladataira, szükség szerint gondoskodjon a szabályzatok elkészítéséről, aktualizálásáról.	125			125
3.	Gondoskodjanak az államháztartási törvény és az Ávr. előírásának megfelelően szakképesítéssel rendelkező, gazdasági vezető kinevezéséről, megbízásáról.	12	9		21
4.	Intézkedjen a szabálytalanságokkal összefüggésben a munkajogi felelősség kivizsgálásáról, eredményének függvényében tegye meg a szükséges intézkedéseket.		6		6
	A költségvetéssel, zárszámadással, kincstári adatszolgáltatással kapcsolatban				361
1.	Gondoskodjanak a jövőben arról, hogy a költségvetési, zárszámadási határozat tervezet tartalmában feleljen meg az államháztartási törvény előírásainak, azok jóváhagyása határidőben teljesüljön.	142		82	224
2.	Gondoskodjon a jövőben arról, hogy a zárszámadási határozat a költségvetési határozattal összehasonlítható módon készüljön el.	31			31
3.	A jövőben gondoskodjanak az előirányzatok szükséges mértékű módosításáról, képviselő-testületi jóváhagyásáról.	21		16	37
4.	A jövőben a Nemzetiségi Önkormányzatra vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségének az Ávr.-ben előírt határidők betartásával tegyen eleget.	69			69
	A pénzügyi kontrollok működésével kapcsolatban				312
1.	Az operatív gazdálkodás működési hibáinak megelőzése, feltárása és kijavítása érdekében gondoskodjon arról, hogy az államháztartási törvény és az Ávr. előírásainak megfelelően, az összeférhetlenségi szabályok érvényesítésével történjen a kiadások teljesítését megelőző ellenőrzési feladatok ellátása.	223			223
2.	Biztosítsa, hogy a Nemzetiségi Önkormányzat pénzkezelése feleljen meg a számviteli törvény előírásainak.			12	12
3.	Gondoskodjanak az összeférhetlenségi szabályok érvényesítésével a gazdálkodási jogkörök gyakorlóinak Ávr.-ben előírt, írásbeli felhatalmazásáról, kijelöléséről.	33		32	65
4.	Intézkedjen a belső ellenőrzési jelentésben megállapított hiányosságok megszüntetésére, a Bkr.-ben foglaltak betartására.	12			12
	A feladatalapú támogatás elszámolásával és maradványávala feladatellátás szabálytalanságával kapcsolatban				271
1.	Gondoskodjanak a Nemzetiségi Önkormányzat által igénybe vett feladatalapú támogatás elszámolásának elkészítéséről, testületi jóváhagyásra előterjesztéséről.	114		114	228
2.	Terjessze a Képviselő-testület elé a feladatalapú támogatás kötelezettségvállalással nem terhelt maradványáról, céltól eltérően felhasznált összegről történő lemondást és visszafizetést az államháztartási törvény előírásának megfelelően.			38	38
3.	A jövőben tegyen eleget a támogatások döntés-előkészítése, illetve a döntéshozatal során a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló törvény előírásainak.			3	3
4.	Intézkedjen a jogellenesen nyújtott támogatás visszafizetésére.			2	2
	Összesen:	1111	200	447	1758
	Javaslatok címzettenkénti megoszlása (%-ban)	63	11	26	100

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK
1052 Budapest, Apáczai Csere János utca 10.
Levélcím: 1364 Budapest 4. Pf. 54
Telefon: 484 9100
www.asz.hu